

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2010, č. j. 443/10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 7. 2011, č. j. 5 A 88/2010 - 85,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Dne 18. 2. 2010 vydala žalovaná rozhodnutí č. j. 443/10, jímž žalobci určila advokáta podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, za účelem jeho zastoupení v odvolacím řízení proti rozhodnutí Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 1. 2010, č. j. 27 C 645/2009 - 14.

Podáním doručeným Městskému soudu v Praze dne 2. 4. 2010 se žalobce domáhal přezkumu tohoto rozhodnutí a navrhoval nařízení předběžného opatření (aby určený advokát upustil od nesmyslného vymáhání zálohy na hotové výlohy po žalobci a vykonal požadovanou právní službu). Městský soud v Praze žalobce dne 16. 4. 2010 vyzval, aby ve stanovené lhůtě uhradil soudní poplatek za řízení o žalobě a za návrh na předběžné opatření (2500 Kč), a poučil jej o možnosti požádat o osvobození od soudních poplatků. Na tuto výzvu žalobce reagoval tím, že městskému soudu zaslal vyplněné prohlášení o svých osobních, majetkových a výdělkových poměrech (č. l. 11 soudního spisu). Na základě tohoto prohlášení městský soud usnesením ze dne 1. 6. 2010, č. j. 5 A 88/2010 - 14, návrh žalobce zamítl podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále

jen „s. ř. s.“), z důvodu, že jeho návrh zjevně nemůže být úspěšný. Dále pak městský soud usnesením ze dne 1. 6. 2010 zamítl návrh žalobce na vydání předběžného opatření. Nejvyšší správní soud pak ke kasační stížnosti potvrdil usnesení, kterým městský soud zamítl návrh žalobce na osvobození od soudních poplatků, a to rozsudkem ze dne 18. 11. 2010, č. j. 6 Ads 107/2010 - 47.

V navazujícím řízení tedy městský soud žalobce znovu dne 20. 1. 2011 vyzval k uhrazení soudního poplatku za řízení o žalobě, a to ve lhůtě do 3 dnů od doručení této výzvy. Městský soud žalobce současně poučil o tom, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení o žalobě zastaveno. Tato výzva byla stěžovateli doručena dne 26. 1. 2011. Dne 3. 2. 2011 stěžovatel městskému soudu doručil jednak podání, které označil jako „odvolání pro nesprávnost vyměřené poplatkové povinnosti“ a jednak opětovně vyplněné prohlášení o svých osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Domáhal se především toho, aby mu byl vyměřen soudní poplatek pouze ve výši 2000 Kč, neboť návrh na předběžné opatření již byl odmítnut, dále aby výzva stanovila přiměřenou lhůtu k uhrazení soudního poplatku a konečně aby obsahovala poučení o možnosti požádat o osvobození, posečkání s úhradou soudního poplatku či jeho úhradu ve splátkách. Městský soud toto podání posoudil jako kasační stížnost a předložil ji k projednání a rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, který ji usnesením ze dne 14. 4. 2011, č. j. 6 Ads 28/2011 - 78, odmítl z důvodu, že se jedná o kasační stížnost ve věci, o níž již jednou Nejvyšší správní soud rozhodl svým rozsudkem ze dne 18. 11. 2010, č. j. 6 Ads 107/2010 - 47. V návaznosti na to městský soud usnesením ze dne 11. 7. 2011, č. j. 5 A 88/2010 - 85, zastavil řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku.

Proti usnesení o zastavení řízení o žalobě podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhá jednak zrušení výroku o zastavení řízení. Stěžovatel má za to, že městský soud nepostupoval dobře, pokud jej vyzval k uhrazení soudního poplatku ve výši 2500 Kč za situace, kdy jeho návrh na předběžné opatření, zpoplatněný částkou 500 Kč, již byl odmítnut. Dále stěžovatel žádá, aby Nejvyšší správní soud vrátil věc městskému soudu s pokynem, aby stěžovatele poučil o způsobu a místě podání žádosti o posečkání s úhradou soudního poplatku či o jeho uhrazení formou splátek nebo o nebankovních subjektech poskytujících úvěry osobám v hmotné nouzi na soudní poplatek. Stěžovatel rovněž poukazuje na to, že jeho podání doručené soudu dne 3. 2. 2011 nemělo být posuzováno jako kasační stížnost, nýbrž jako žádost o osvobození od soudního poplatku za žalobu. V neposlední řadě se stěžovatel domáhá toho, aby Nejvyšší správní soud opravil výrok svého usnesení ze dne 14. 4. 2011, č. j. 6 Ads 28/2011 - 78, tak, aby z něj bylo zřejmé, zda jím byla odmítnuta kasační stížnost ze dne 28. nebo 29. 1. 2011.

Dříve, než Nejvyšší správní soud posoudil stěžovatelovo podání věcně, zkoumal, zda tato kasační stížnost splňuje všechny formální požadavky. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a osobou k tomu oprávněnou (§ 102 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že se u stěžovatele jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž bylo řízení o žalobě zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku, netrval Nejvyšší správní soud na splnění podmínky povinného zastoupení v řízení o kasační stížnosti, neboť by došlo ke zbytečnému řetězení problému, který je předmětem tohoto soudního řízení (k tomu srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, všechna zde uvedená rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Dále Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadené rozhodnutí přezkoumá z hlediska naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ačkoli sám stěžovatel své námitky pod některý ze zákonem stanovených důvodů blíže nepodřazuje (viz rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

Úvodem Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že se otázkou, zda bylo podání stěžovatele doručené městskému soudu dne 3. 2. 2011 kasační stížností, zabýval již ve svém rozsudku č. j. 6 Ads 28/2011 - 78. Konstatoval zde, že v předmětném podání stěžovatel vyjadřoval nesouhlas s postupem městského soudu a že opětovně hodlá požadovat osvobození od soudních poplatků, a uzavřel, že se tedy podle jeho obsahu o kasační stížnost jedná. Nejvyšší správní soud se tedy s poukazem na § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. touto námitkou již v nyní posuzované věci dále nezabýval. V podání doručeném městskému soudu dne 3. 2. 2011 byla již rovněž obsažena námitka, že městský soud nepostupoval správně, pokud stěžovatele vyzval k úhradě soudního poplatku ve výši 2500 Kč (tedy za žalobu i návrh na předběžné opatření, přestože ten byl městským soudem odmítnut). Nejvyšší správní soud ji tedy vzal do úvahy již při projednávání a rozhodování věci pod č. j. 6 Ads 28/2011 - 78. Pouze na okraj se uvádí, že městský soud odmítl návrh na předběžné opatření, za který byl stěžovateli vyměřen soudní poplatek ve výši 500 Kč, z důvodu jeho nepřípustnosti. Nejvyšší správní soud se pak ztotožňuje s městským soudem, že zákon vrácení soudního poplatku při odmítnutí návrhu na provedení úkonu z důvodu jeho nepřípustnosti neumožňuje. V některých případech se od výběru soudního poplatku upouští z důvodu zabránění přílišnému formalismu či z důvodu procesní ekonomie, nicméně v tomto případě se o formalismus ani o nerespektování zásady procesní ekonomie nejednalo, neboť městský soud v každém případě vyzýval k uhrazení soudního poplatku za žalobu a výzvu k uhrazení soudního poplatku za předběžné opatření s ní tak spojil.

Dále stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí námitky vztahující se k hrazení soudního poplatku za řízení o žalobě - stěžovatel jednak vytýká městskému soudu, že jej nepoučil o možnosti požádat o posečkání s úhradou soudního poplatku, o možnosti uhradit jej ve splátkách či o možnosti získat jako osoba v hmotné nouzi úvěr od nebankovního subjektu za účelem jeho uhrazení, a dále napadá samotné zastavení řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku.

Rozsah poučovací povinnosti soudu o procesních právech účastníka v soudním řízení správním podle § 36 odst. 1 s. ř. s. je podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 14. 4. 2005, č. j. 6 Ads 13/2004 - 20, publikovaný pod č. 616/2005 Sb. NSS) dán újmou, která by mohla postihnout účastníka řízení. V nyní posuzovaném případě bylo touto újmou zastavení řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku. Na městském soudu tedy bylo poučit stěžovatele o tom, že taková újma hrozí a za jakých podmínek k ní může dojít. Této své povinnosti městský soud dostál, když stěžovatele poučil o tom, že „nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení před soudem zastaveno“. Judikatura zdejšího soudu dále dovodila, že za účelem poskytnutí účastníkům řízení stejné možnosti k uplatnění jejich práv je soud povinen poučit je i o tom, že mohou požádat o osvobození od soudních poplatků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2005, č. j. 5 Ans 5/2005

- 59). Rovněž tuto povinnost vyplývající z judikatury správních soudů městský soud respektoval a ve výzvě stěžovatele upozornil na možnost osvobození od soudních poplatků a způsob, jakým toho lze dosáhnout. Nejvyšší správní soud však má za to, že součástí této poučovací povinnosti není poučení o tom, jak získat finanční prostředky v případě, kdy účastník řízení osvobození od soudních poplatků nedosáhne. Účel poučovací povinnosti spočívající v zabránění procesní újmě účastníka řízení je naplněn již tím, že je tento účastník upozorněn na to, jaká újma mu hrozí a za jakých okolností (v daném případě tedy zastavení řízení v případě neuhrazení soudního poplatku). Další informování účastníka o způsobech získání finančních prostředků nebo o možnostech zmírnění dopadu splnění poplatkové povinnosti do jeho majetkové sféry (o úvěrech od nebankovních subjektů, o posečkání s úhradou soudního poplatku nebo o možnosti jeho úhrady ve splátkách, jak navrhuje stěžovatel) se již této poučovací povinnosti o procesních právech účastníka řízení v soudním řízení správním vymyká.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodný ani požadavek stěžovatele ohledně opravy výroku usnesení ze dne 14. 4. 2011, č. j. 6 Ads 28/2011 - 78, tak, aby z něj bylo zřejmé, zda jím byla odmítnuta kasační stížnost ze dne 28. nebo 29. 1. 2011. Stěžovatel doručil dne 3. 2. 2011 městskému soudu dvě písemnosti: jednak podání ze dne 29. 1. 2011 označené jako „odvolání pro nesprávnost vyměřené poplatkové povinnosti“ a dále vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků datované dne 28. 1. 2011. Je tedy zřejmé, že se výrok usnesení č. j. 6 Ads 28/2011 - 78 nemůže než týkat pouze podání stěžovatele ze dne 29. 1. 2011. Nejvyšší správní soud ostatně tuto písemnost v odůvodnění citovaného usnesení označil a rovněž stručně reprodukoval její obsah.

Na závěr Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že v posuzované věci ostatně již odpadl samotný předmět řízení - Okresní soud v Českých Budějovicích řízení vedené pod sp. zn. 27 C 645/2009 zastavil pro nezaplacení soudního poplatku usnesením ze dne 31. 5. 2010, č. j. 27 C 645/2009 - 36, které nabylo právní moci dne 23. 7. 2010. Vzhledem k tomu, že napadeným správním rozhodnutím byl stěžovateli určen advokát pro zastupování v odvolacím řízení vedeném proti rozhodnutí Okresního soudu v Českých Budějovicích č. j. 27 C 645/2009 - 14, stal se tak celý spor bezpředmětným.

Vycházeje ze shora uvedeného tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a podle § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. ji zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodoval podle § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, proto mu právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 *a contrario* nenáleží. Žalované, jako procesně úspěšnému účastníku řízení, Nejvyšší správní soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jednak právo na náhradu nákladů řízení neuplatnila, a ani ze spisového materiálu nevyplývá, že by jí v souvislosti s řízením o této kasační stížnosti vznikly náklady nad rámec její běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. října 2011

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu